

Molnár Ferenc

GAZDAG EMBER KABÁTJA

Budapesti bohóság egy felvonásban

Zenéjét szerezte: dr. Szirmai Albert

Közzéteszi Gajdó Tamás

A színjáték személyei:

A gazdag ember

A kasszíros kisasszony

A pincér

A kávéházi vendégek

A mozgófénykép személyei:

A gazdag ember

A kabátja

A kasszíros kisasszony

A pincér

A Mester

A primadonna

Egy krakéler

Egy virágárusleány

Egy rikkancs

Történik egy körüti kávéházban, majd az utcán, a Városligetben és a Margitszigeten

Első rész

A két szélső asztalnál vendégek ülnek, újságot olvasnak. A középső asztalnál nem ül senki, ott két szék van. A kisasszony a kasszában ül

ELSŐ VENDÉG Pincér!

A pincér oda sem figyel

Pincér!

A kisasszony csönget

PINCÉR Parancs!

ELSŐ VENDÉG Mi lesz?!

PINCÉR *(a bal asztalnál áll, hadarva)* Igenis, kérem, azonnal meglesz, félbarna, szűrve, csészében, kevés habbal, langyosan, öt cukorral és egy egész barna, pohárban, nem egész tele, sok habbal, nem szűrve, félig egész forrón, négy és fél cukorral, igenis, kérem. *(A konyhanyíláshoz rohan, bekiált a tűzilegénynek)* Két félbarna langyosan, öt pohárban, habbal, forrón, szűrve, csészében, négy és fél cukorral, egész barnán és félig langyosan.

KISSASSZONY Mit beszél maga itt összevissza?

PINCÉR Higgye el, Ilona kisasszony, már azt sem tudom, mit beszélek. Itt egész nap magát látni, a maga szép szemébe nézni, csuda, ha összezavarodik az ember?

VENDÉG Lapokat!

PINCÉR *(a jobb oldali asztalhoz siet)* Igenis, kérem, az Illustrated Newst? Kézben van. Akkor az Illustrationt? Az is kézben van. A Hét? Kézben van. Pesti Hírlap? Kézben van. Tetszik valami mást olvasni talán?

VENDEÉG Hozzon mást!

PINCÉR Az is kézben van. Igenis, kérem. Két langyos lágy tojást, pezsgőspohárban, kevés habbal, szűrve, azonnal, kérem. *(Átkiált a bal oldali asztalhoz)* Már hozom, kérem, tudom, nem felejtettem el, félbarna kevés habbal, pohárban, szűrve, sok föllel, majd nem egész forrón és félig egész langyosan és egy langyos egész barna, kevés föllel, csészében, nem egészen szűrve, kevés cukorral, de rögtön.

A vendég el

(A konyhanyíláson egy tálcán csészéket adnak ki neki a kívánt italokkal, ezeket a két asztalnál a megrendelők elé teszi. A kasszához siet, és a kisasszonnyal kezd diskurálni) Lám, Ilona kisasszony, már maga is észrevette, hogy zavarban vagyok.

KISASSZONY Nem csuda, Adolf, ha észrevettem. Az utóbbi időben nagyon szórakozott. Tegnap is francia konyak helyett a főhadnagy úrnak táblaolajat vitt.

PINCÉR De megitta, sőt ízlett is neki. *(Kinéz a tükörablakon az utcára)* Nézze csak, kisasszony... nézzen át ott a túlsó oldalra... ott... ott... beszélget az a milliomos... tudja, akinek az a nagy prémgalléros kabátja van.

KISASSZONY Az, aki tegnap volt itt?

PINCÉR Az. Aki azt a nagy csomó ezres bankót mutogatta. Úgy látom, megint ide készül. Tegnap volt itt először, és már megint jön.

KISASSZONY *(nagyot sóhajt)* Adolf!

PINCÉR Miért sóhajt, kisasszony?

KISASSZONY Tud maga titkot őrizni, édes Adolf? Tud maga hallgatni?

PINCÉR Hallgatni? Még a telefonközpont sem tud úgy hallgatni, ha felhívják, mint én.

KISASSZONY Akkor magára bízom a titkomat.

PINCÉR Halljuk, halljuk.

KISASSZONY Adolf, vegye tudomásul, hogy én már nem sokáig ülök ezen a trónon.

PINCÉR Lemond a trónról?

KISASSZONY Nem. Felmondok.

PINCÉR Igazán? Miért? Hisz itt nagyszerű dolga van! Kedves, csendes kávéház, nappal ezek a szerény pasasok, éjjel jó finom ordító részeg emberek, akik tisztességesen bánnak a kasszírnökkel, mindjárt házasságot ígérnek neki, nem pedig azok a csendes éjjeli újságolvasók, akik csak disznó vicceket mesélnek.

KISASSZONY Ez az, Adolf. Eltalálta.

PINCÉR Egy pikáns viccet akar mesélni?

KISASSZONY Nem, Adolf. Nekem házasságot ígértek.

PINCÉR *(rémülten)* Mikor?

KISASSZONY Tegnap.

PINCÉR Hiszen tegnap nem is volt részeg vendégünk.

KISASSZONY Adolf, olyan nem is kell nekem. Adolf, én magára bízom a titkomat. Az a gazdag földbirtokos, aki most ide készült, aki tegnap volt itt először, az ma éniattam jön ide.

PINCÉR *(rémülten)* Az ígért magának házasságot?

KISASSZONY Az! Milyen szerencse, kedves Adolf! Milyen nagy szerencse!

PINCÉR Hiszen az az ember nem ivott egy korty alkoholt se! Szódás limonádét ivott cukor nélkül.

KISASSZONY És mégis... Lássá, az ember nem tudhatja, hogyan talál rá az igazi szeren-

cse. Bejött ide fél négykor, meglátott fél ötkor, belém szeretett fél hatkor, megkérte a kezemet fél hétkor...

PINCÉR *(a kisasszony utolsó mondatát utánozva)* Ütötte volna meg a guta fél nyolckor.

KISASSZONY *(szemrehányással)* De hogy beszélhet így! Miért mondja ezt?

PINCÉR Én megvallom magának, Ilona kisasszony, ez nekem fáj.

KISASSZONY Ez fáj magának?

PINCÉR Fáj. *(A szemét törli)* Fáj. *(Csendesen pityeregni kezd)*

KISASSZONY Hát nem kívánja a boldogságomat? Hát nem szeret engemet?

PINCÉR Dehogynem, Ilona kisasszony, épp azért fáj, mert szeretem a kisasszonyt.

KISASSZONY Nem is tudtam, Adolf, hogy ez a bolondság magánál ilyen komoly.

PINCÉR Ez a bolondság mindenkinél ilyen komoly, Ilona kisasszony. Egész délután, egész éjjel itt látni magát... úgy ül abba' a kasszába, mint egy cserép virág... A haja olyan szőke, mint két tojás pohárban, a szeme olyan nagy, mint két kemény tojás hámozva... Hát csuda, ha szerelmes vagyok magába? *(Dühösen)* Na de majd kiszolgálom én azt a vendéget, tudom Istenem!

KISASSZONY *(szigorúan)* Adolf, magának nincs joga ahhoz, hogy rosszul bánjék egy vendéggel csak azért, mert az feleségül akar engem venni.

PINCÉR Nincs jogom? Hát az én érzelmem kutya? Hát én nem vagyok férfi? Hát én nem szenvedek? Megállj csak! Majd megmutatom én neked!

KISASSZONY Adolf, emlékszik, tavaly milyen baj lett belőle, mikor a huszár főhadnagynak... mikor a huszár főhadnagynak... abba a dupla knickebeinba... amikor abba beleköpött! Azt is féltékenységből tette!

PINCÉR Rendeljen csak ez knikébenit!

KISASSZONY Pszt, ne olyan hangosan, ott jön... Az istenért, Adolf, türtőztesse magát!

PINCÉR Hát csak jöjjön, majd lát egy kis szekatúrát. Ebből se lesz törzsvendég ebben a kávéházban, azt garantálom.

A gazdag ember belép, a pincér elébe megy. A gazdag emberen óriási bő kabát van, nagy prémgallérral. Fején fényes cilinder, kezén fehér kesztyű

GAZDAG EMBER Adjon Isten jó estét!

KISASSZONY Jó estét!

GAZDAG EMBER Kezét csókolom, cukros nagysám. *(A pincérhez)* Maga nem tud köszönni?

PINCÉR *(kihívóan)* De tudok!

GAZDAG EMBER Hát akkor miért nem köszön?

PINCÉR Az nincs benne a szerződésben. Az nálam külön egy koronába kerül.

GAZDAG EMBER Igen? Hát akkor köszönjön szépen. Itt van egy ötkoronás. *(Átadja)*

PINCÉR Jó estét! Jó estét! Jó estét! Jó estét! Jó estét! *(Zsebre teszi a pénzt)* Öt korona, öt jó estét.

A gazdag ember kigombolja a kabátját

KISASSZONY De Adolf, segítse le a nagyságos úrról a kabátot!

PINCÉR Miért? Szokta ő lesegíteni az én kabátomat? Én arra szorítkozom, ami a kötelességem. Nekem nem kötelességem köszönni, se vetkőztetni a vendéget.

GAZDAG EMBER *(miközben leveti a kabátját, dühösen)* És nekem nem kötelességem a maga előadását itt végighallgatni. Most már nekem is elfogy a türelmem. Értette? Fogja be a száját!

PINCÉR (*haptákban áll*) Be fogom fogni a számat.

GAZDAG EMBER Igenis be fogja fogni a száját!

PINCÉR Be fogom fogni.

GAZDAG EMBER Be fogja.

PINCÉR Be fogom.

GAZDAG EMBER Be.

PINCÉR Be.

GAZDAG EMBER Be.

PINCÉR Be.

Nagy csend. Farkasszemet néznek egymással. A pincér mereven haptákban áll. A gazdag ember lassan levetette a kabátját, és a középső asztalnál álló egyik székre tette le. Ő maga a másik székre ül, ugyancsak a középső asztal mellett

GAZDAG EMBER (*szelíd hangon*) Kezét csókolom, Ilonka nagysám.

KISASSZONY Hozta Isten nálunk, kedves Ölvédi úr.

GAZDAG EMBER Szép idő van, kedves Ilonka nagysám.

KISASSZONY Ó, igen, kedves Ölvédi úr.

GAZDAG EMBER Nem esik az eső, és nem fúj a szél, ked Ilonka nagysám.

KISASSZONY Ó, igen, kedves Ölvédi úr.

PINCÉR (*aki a gazdag ember mögött dühösen áll*) Kérem, mivel szolgálhatok?

GAZDAG EMBER Hozzon egy jéghideg szódás limonádét cukor nélkül.

A pincér indul

KISASSZONY Tegnap is azt tetszett inni, kedves Ölvédi úr.

PINCÉR (*a konyhanyílásnál*) Egy meleg limonádé cukorral.

GAZDAG EMBER Ma este még sokkal szebb, Ilonka kisasszony, mint tegnap.

KISASSZONY Ó, igen. Csütörtökön mindig szebb vagyok, mint szerdán.

A pincér leteszi elébe az italt

GAZDAG EMBER (*megkóstolja*) Hiszen ez meleg.

PINCÉR Ez meleg.

GAZDAG EMBER És édes.

PINCÉR És édes.

GAZDAG EMBER Hát nem jéghideget kértem savanyúan?

PINCÉR Kérem, ki fogom cserélni. (*Visszaviszi a nyíláshoz, és bekiált a tűzilegénynek*) Kérek még egy forró limonádét sok cukorral!

GAZDAG EMBER Gondolkozott-e már tegnapi őszinte ajánlatomon, ked Ilonka kisasszony?

KISASSZONY (*zavartan*) De Ölvédi úr... Az ön ajánlata engem egészen megzavart. Nem is tudom, komolyan vehetem-e. Egy ilyen dúsgazdag ember, mint ön... És egy olyan szegény lány, mint én...

A pincér közben letette az új italt az asztalra

GAZDAG EMBER (*megkóstolja*) Hiszen ez forró.

PINCÉR Forró.

GAZDAG EMBER És még édesebb!

PINCÉR És még édesebb.

GAZDAG EMBER De hát mi ez?

PINCÉR Limonádé. Ki fogom cserélni. Kötelességem a meg nem felelő italt kicserélni.

GAZDAG EMBER Vigye vissza, nem kell, kifizetem, de nem kell.

KISASSZONY (*mentegető hangon*) A mi kedves Adolfunk egy kicsit szórakozott. De nem csuda, más egyéb jár a fejében. Pedig már nagyon régóta van az üzletben.

GAZDAG EMBER Igen? Csodálom. (*Ismét mereven farkasszemet néznek a pincérrel, aki a gazdag ember kabátja mögött áll*)

PINCÉR (*hosszas szünet után határozott, szigorú hangon*) A kabátot a fogásra kell akasztani.

GAZDAG EMBER Hagyja békén ott, ahova tettem.

PINCÉR A főkapitány szabályrendelete szerint a kávéházi bútorok nem rakhatók tele ruhadarabokkal. Ez a szék kávéházi bútor, ez a kabát ruhadarab, és ez a bútor ezzel a ruhadarabbal tele van rakva.

GAZDAG EMBER (*emelt hangon*) Ha jól látom, maga innen ki akar engem szekírozni!

PINCÉR Ott van a fogas, oda való a kabát.

GAZDAG EMBER Márpedig ez a kabát itt marad. Egyszer már ellopták egy kabátomat a kávéházban. Itt marad mellettem.

PINCÉR A kabátot a fogásra kell akasztani.

GAZDAG EMBER És én nem fogom a fogásra akasztani.

PINCÉR A kabát nem foglalhat el egy széket, mert a szék arra való, hogy egy vendég üljön rá.

GAZDAG EMBER Hát ezen a széken egy kabát ül.

PINCÉR A kabátból semmi haszna nincs a kávéháznak. Erre a székre leülhetne egy vendég, aki fogyasztana valamit, és az ön kabátja nem fogyaszt semmit.

GAZDAG EMBER Nem fogyaszt semmit?

PINCÉR Szépen fogyaszt.

GAZDAG EMBER Azon nagyon könnyű segíteni, öcsém. Hozzon a kabátomnak egy feketekávé. (*Haragosan*) És hozzon neki egy világos trabuccót. Megálljon csak, most majd én szekírozom meg magát! Azonnal repüljön, és hozzon a nagyságos kabát úrnak egy feketét és egy szivart. Majd megmutatom én magának, hogy csinál az én kabátom olyan cechet, mint a maguk rongyos vendégei! (*A saját cilinderét a kabát galériájára teszi*) Egy feketét a kabát úrnak. Egy finom francia konyakot a kabát úrnak, és az összes esti lapokat a kabát úrnak!

PINCÉR És majd a fizetésnél is olyan hangos lesz a nagyságos kabát úr?

GAZDAG EMBER (*dühösen*) A nagyságos kabát úr saját magáért fog fizetni, és kétszer annyi borravalót fog magának adni, mint én. (*Kiveszi a pénztárcáját, és kinyitja*) Nézz en ebbe bele avval a mérges szemével. Mik ezek!

PINCÉR (*mereven*) Ezek ezresek.

GAZDAG EMBER (*a pénz közé markol*) Hát ezt a csomó ezres bankót mind a kabátomnak ajándékozom. (*A kabát zsebébe tömi a pénzt*) Na? Még most se jó magának a nagyságos kabát úr egy kávéházi cechre?

PINCÉR A nagyságos kabát úr most már jó nekem. Parancsol még valamit a nagyságos kabát úr számára a tekintetes úr?

GAZDAG EMBER Hozza azt, amit a kabát úr rendelt! Majd adok én magának.

Ez utóbbi jelenet alatt és a következőkben a másik két asztalnál ülő vendégek lassan elszállingóznak, úgy, hogy nem marad a színpadon más, mint a pincér; a gazdag ember meg a kisasszony

KISASSZONY Bravó, Ölvédi úr! Éljen!

PINCÉR *(miközben a megrendelt dolgokat hozza)* Mi az, hogy bravó? Mi az, hogy éljen?

KISASSZONY No, magát alaposan lefőzték. Ölvédi úr nagyon snájdigul és elegánsan viselkedett. Úgy viselkedett, ahogy gavallér úriemberhez illik.

PINCÉR *(hangosan)* Ebben a helyiségben egy gavallér úriember van, és az is egy télikabát. *(Leteszi a megrendelt dolgokat a kabát elé)* Parancsol még valamit a méltóságos kabát úr, vagy a tekintetes titkár úrhoz forduljak?

GAZDAG EMBER Igenis parancsol! Parancsol egy üveg pezsgőt! *(Belemártja az ujját a feketekávéba)* De előbb ezt a feketét vigye vissza, mert a kabát úr csak nagyon forrón szereti, és hozzon még egy cukrot, mert a kabát úr édesen szereti. És az összes esti lapokat.

A pincér rohanva viszi vissza a feketét, hozza a cukrot

KISASSZONY *(kijön a kasszából, megáll az asztal mellett)* Úgy kell magának, Adolf, Ölvédi úr megtanította magát, hogy hogy kell a vendéggel bánni.

PINCÉR *(hozza a pezsgőt, és a kabátnak a fülébe beszél)* Kérem, méltóságos uram, a pezsgőhöz ennek az úrnak is adjak egy poharat?

GAZDAG EMBER *(elváltoztatott hangon)* Adhat annak is.

A pincér poharat hoz

És elsősorban a kisasszonynak hozzon egy poharat.

A pincér leteszi a három poharat a pezsgő mellé az asztalra

Lássa, kisasszony, most milyen udvarias! Milyen finoman bának a kabátommal? Mert ez kell nekik! Ezek az emberek csak a ruhát nézik! Ha pénze van, még az se baj, ha nincs a ruhában senki. Majd megtanítom én magát móresre! És most mulatni fog a kabátom. *(Pezsgőt tölt)* Énekelni fogunk, vígan leszünk! Ne sajnáljuk a pezsgőt, ma a kabátom vendégei vagyunk! Hozzon cigányt!

PINCÉR Nem kötelességem.

GAZDAG EMBER Nem? Nem baj. Akkor majd énekelünk zenekari kísérettel. Minket nem hoz zavarba!

Ének

Terzett

I

PINCÉR Ki látott már hét országban
Hej, ilyen csodát?

GAZDAG EMBER Igyunk, amennyi belénk fér,
Fizet a kabát.

KISASSZONY A kis pincért kedvelem,
Jobbról van a szerelem,
Gazdagságban élni jó,
Balról van a millió.
Balról van a millió.
Millió, millió,
Nem tudom, most mit tegyek,
Millió, millió,
Férjhez megyek? Nem megyek?

EGYÜTT Millió, millió,
Ezerszer ezer forint,
Ezerszer százezer krajcár,
Mind reám vár,
Mind reám vár,
Ezerszer százezer, százezerszer ezer,
Mind a szegény lányra vár.

II

PINCÉR Szíve ellen, szép kisasszony,
Bolond, aki vét.

GAZDAG EMBER Szép kisasszony, ne kérdezze
Soha a szívét.

KISASSZONY Ha a szívem kérdezem,
Balról nincsen szerelem,
Szép ruhában járni jó,
Jobbról nincsen millió.
Jobbról nincsen millió.
Millió, millió,
Nem tudom, most mit tegyek,
Millió, millió,
Férjhez megyek, nem megyek?

Együtt énekelnek, ugyanaz a refrén, mint az imént

Ének után

KISASSZONY Nem is tudtam, hogy Ölvédi úr ilyen jókedvű ember.

GAZDAG EMBER Őszintén bevallom, kisasszony, nem szoktam inni, de most ez a fickó
kihozott a sodromból: Tyú, az áldóját, jól a fejembe szállt ez a néhány pohár fran-
cia ital!

PINCÉR Talán hála istennek, rosszul van?

GAZDAG EMBER *(leül, a homlokát törli)* Ne örüljön, nincs semmi bajom.

PINCÉR Kár!

GAZDAG EMBER Csak egy kicsit becsíptem.

KISASSZONY Talán jó volna egy kicsit a friss levegőre menni.

GAZDAG EMBER Nem, nem. Nem vagyok én olyan tutyimutyi. Sőt iszom még egyet. A
maga egészségére, Ilonka kisasszony! A maga egészségére! *(A pincérhez)* A maga, a
maga...

PINCÉR Engem hagyjon ki a játékból. Kérem, talán jó lesz, ha már most megmondja, hol lakik, hogyha majd reggel lepedőben hazaszállítjuk, tudjuk, hova.

GAZDAG EMBER Hazatalálok én a magam lábán is. Na most már semmi kifogása nincs a kabátom ellen?

PINCÉR A méltóságos kabát urat a legnagyobb tisztelettel üdvözlöm.

GAZDAG EMBER Lássa, kisasszony, ilyen a világ. Odaadtam neki a pénzemet (*a kabátra mutat*), most ő az úr. Mert Pesten csak az az úr...

PINCÉR Aki háziúr.

GAZDAG EMBER Akinek tele van a zsebe ezres bankóval. Fogadni mernék, kisasszony, hogyha a világ ezt tudná a kabátomról, ez a kabát néhány nap alatt nagyon híres ember lenne itt a fővárosban. Tyű, de elálmosodtam ettől az italtól. (*Ásít*) Tudja, ha valami különc ember volnék, megpróbálnám ezt a gavallér kabátot kivinni az úgynevezett társadalomba. Micsoda karriert csinálna pár nap alatt! Hogy szaladnának utána az emberek! Hogy tisztelnék! Senki se venné észre, hogy se feje, se lába, senki se venné észre, hogy nincs benne semmi, csak egy csomó ezres bankó.

A zenekarban halk zene kezdődik

Hej, de nagy kedvem volna ezzel a gavallér kabáttal sétálni menni Pesten! Hej... (*Egyre halkabban beszél, majd elalszik*) De... nagy... kedvem... volna... (*Alszik*)

KISASSZONY Alszik! Ne költsük fel. A fejébe szállt az ital.

PINCÉR Szép kis gavallér!

A zene egyre erősebben szól. Következik a mozgófénykép

Második rész

A MOZGÓFÉNYKÉPEK

Szöveg

Mit álmodott a gazdag ember?

Szöveg az első kép előtt

A nagyságos kabát úr sétára indul az Erzsébet körúton, majd hogy a feltűnést elkerülje, kocsiba ül, és kihajtat a Stefánia útra.

Az első kép leírása

A kabát a pincérral, a kisasszonnyal és a gazdag emberrel együtt kijön az Erzsébet körüti kávéházból, és egy ideig sietve megy a járdán, a három ember utána. Mikor már a feltűnés és a csődület elég nagy, akkor a kabát úr a gazdag emberrel beül egy nyitott fiákerbe, amely eddig lépésben haladt mellettük, és elvágat. A pincér és a kisasszony utánaszalad az utcán. Hirtelen változik a kép. Látjuk a kabátot a gazdag emberrel együtt a Stefánia úton kocsikázni, mellettük a gyalogjárón szalad a pincér és a kisasszony, csodálkozva emelgetik a kezüket. Az arra járó emberek köszönnek a kabátnak.

Szöveg a második kép előtt

A nagyságos kabát úr a korzóra megy sétálni, hallatlan költsékezést csap, és lovagias ügybe keveredik egy krakélerrel.

A második kép leírása

A kabát a gazdag emberrel, a pincérrel és a kisasszonnyal sétál a budai korzón. Jön egy virágárusleány, virágot kínál, mindenki elutasítja, csak a kabát vesz tőle egy csokor virágot, és ezres bankót ad érte. A virágárusleány csodálkozik, megijed, kezét csókol a kabátnak. A kabát visszaadja neki a virágot. Leül egy padra, arra jön egy rikkancs, a kabát újságot vesz tőle, ezres bankóval fizet, a rikkancs letérdel előtte, és megcsókolja a kezét, majd boldogan elszalad. A kabát elkezd olvasni az újságot, ahol a fejének kellene lennie. A kabáton természetesen mindvégig rajta van a fényes cilinder. Egy idegen úr leül a kabát mellé a padra, és szintén újságot kezd olvasni. A kabát könyökével érinti őt, mire az úr visszaérinti, kis lökdösés után az idegen úr dühbe jön, lecsapja az újságot, felemeli a jobb kezét, mint aki pofon akarja ütni a másikat, e pillanatban a kabát leereszti az újságot, az idegen úr rémülten látja, hogy nincs feje. Megmerevedik. A kabát méltóságteljes mozdulattal egy ezres bankót ad neki, mire az úr tisztelettel köszön, és rémülettel csodálkozva távozik. A gazdag ember, a pincér és a kisasszony leül a padra a kabát mellé, és boldog arccal mutogat a kabátra. Majd jelzik, hogy erősen kezd sütni a nap, nagyon meleg van. A pincér és a gazdag ember a homlokát törli, a kisasszony legyezni kezdi magát. A pincér és a gazdag ember kigombolja a kabátját, majd a gazdag ember a kabáthoz lép, és mint a nagy melegben szokták, kigombolja. Most látszik, hogy a kabátban nincs semmi, ahol a benne játszó színésznek a lába volt, ott két kalocsni áll. A rikkancs és a virágárusleány arra megy, az üres kabátot látva megrémül, és elrohan. A társaság hahotázva néz utánuk.

Szöveg a harmadik kép előtt

A nagyságos kabát úr a Wampeticsnél ebédel, ahol előkelő összeköttetéseket szerez, megismerkedik Fedák Sárival és Újházi Edével.

A harmadik kép leírása

A kabát a gazdag emberrel, a pincérrel és a kisasszonnyal jön ki a Wampetics vendéglőből. Előzőleg a távolban egy automobil tűnt fel, amely megállott a vendéglő kapuja előtt, a két művész kiszállott belőle, és a vendéglő felé igyekeznek. A kabáttal és társaságával a gyalogjáró közepén találkoznak. A gazdag ember bemutatja nekik a kabátot, melyet szívélyesen üdvözölnek. A művésznő virágot tűz a gomblyukába. A művészek bemennek a vendéglőbe, a kabát pedig a boldogságtól jókedvűen táncolni kezd, majd elszalad, a többiek utána.

Szöveg a negyedik kép előtt

A nagyságos kabát úr elmegy a kinemaszkeccset megnézni az Apollóba, de akkor már olyan tekintélynek örvend, hogy csak őt ünneplik, a gazdag emberrel nem törődik senki.

A negyedik kép leírása

A kabát úr a társaságával megjelenik az Apolló előtt, a személyzet tisztelettel rohan elébe, kiségtik az automobilból, sorfalat állanak, az igazgató frakkban, levett cilinderrel üdvözli őt, egy fehér ruhás kislány virágcsokrot nyújt át neki, majd bevezeti a helyiségbe, viszont a gazdag embert, aki utána akar menni a pincérrel és a kisasszonnyal, a személyzet letuszkolja a lépcsőn, és elpáholja.

Szöveg az ötödik kép előtt

A híres és köztiszteletben álló kabát úr elcsábítja a gazdag embertől Ilona kisasszonyt, amiért méltó büntetésben részesül.

Az ötödik kép leírása

Egy pad a Margitszigeten, közepén ül a kabát, mellette jobbról-balról Ilona kisasszony és a gaz-

dag ember. A gazdag ember elalszik, mialatt a kisasszony a kabáttal élénk flörtöt kezd. A kabát szerelmet vall, pénzt ad a nőnek, a kisasszony rámosolyog, és ígéretet tesz neki, suttognak, majd ölelkeznek, csókolóznak, mire a gazdag ember felébred, és rajtakapja őket. A kisasszony sírva fakad, bocsánatért könyörög, a gazdag ember elutasítja őt, mire a kisasszony sírva elmegy. A gazdag ember egyedül marad a kabáttal, dűhében leüti fejéről a cilindert, kirúgja alóla a kalocsnikat, majd felveszi a padról (természetesen a színész már előzőleg kiment a kabátból), megrázza, elpáholja, a földre dobja, és rátípor. Majd felemeli a földről. (A színész most ismét visszabúvik a kabátba) Megrúgja, és ráparancsol, hogy menjen egy fához. A kabát egy fához megy, a gazdag ember utána, a gazdag ember szöveget ver a fába, megfogja a kabátot, a fa törzséhez húzza (a fa alatt a színész ismét kibúvik a kabátból), és felakasztja a szögre, úgy, hogy a pár kalocsni szabadon marad a földön a kabát alatt. Revolverből ráló. Erre a gazdag ember fellélegzik, és boldog mosollyal, büszkén távozik a színhelyről.

Harmadik rész

Ismét a kávéházban, ahol most már nincs más, mint a három szereplő és a kabát, ugyanabban a helyzetben, ahogy a mozgókép előtt hagytuk őket. A gazdag ember mélyen alszik. A kisasszony kálpában, kesztyűben, távozásra készen áll. A pincér költögeti a gazdag embert

PINCÉR Kérem... hé... hallja... tessék fölkelni!

KISASSZONY Kedves Ölvedi úr, keljen föl. Már hajnalodik... én elmegyek haza.

GAZDAG EMBER (felébred) Mi az?... Tessék?... Ön még mer beszélni... kisasszony? A törtétek után? (Meglátja a kabátot) Te nyomorult csábító! (Püfölni kezdi)

KISASSZONY De Ölvedi úr... mit csinál?

PINCÉR Bizonyára rosszat álmodott...

GAZDAG EMBER Hja... vagy úgy... ezer bocsánat, kedves Ilonka kisasszony... Ejnye. Sokáig aludtam?

KISASSZONY Bizony, sokáig. Nem akartuk felköltetni. Bizonyosan nagyon fáradt volt, hogy ilyen jóízút szundított. De most már hajnalodik... Itt az ideje, hogy menjünk.

PINCÉR Itt a számla, kérem... (Átadja a kabátnak)

GAZDAG EMBER Nem, nem... a számlát majd csak én fizetem ki. Hagyja a kabátot. A kabát egy disznó.

PINCÉR Hogyan? Ez a finom, gavallér, ez a drága úriember... ez egy disznó?

GAZDAG EMBER Mindenki derék ember, amíg meg nem gazdagodik. Amint egy kis pénzhez jut, vége...

KISASSZONY Ezt a tapasztalatot álmában tette, kedves Ölvedi úr?

GAZDAG EMBER Ha úgy tetszik, álmomban. Hol a számla?

PINCÉR (átadja) Hát nem a kabát úr fizet?

GAZDAG EMBER Nem. (Kiveszi a pénzt a kabátzsebből) Majd adok én neked költekezni, pazarolni, az urat játszani, elharácsolni előlem a tiszteletet... a népszerűséget... most nincs egy krajcárod sem. Majd én kifizetem helyette kegyelemből a cechjét! A fogasra vele! Felakasztani az akasztófáravalót!

A pincér a fogasra akasztja

Majd adok én neked urizálni. (Kifizeti a számlát) A többi a magáé.

PINCÉR (hebegve) Ez mind az enyém?

GAZDAG EMBER Mind, mind. Vagyok olyan úr, mint a kabátom!

KISASSZONY Ejnye, Ölvedi úr, de rosszul bánik azzal a szegény kabáttal. Valami nagyon csúnyát álmodhatott róla, hogy így elintézi. Mit álmodott?

GAZDAG EMBER Azt is elmondom. Bár nagyon szégyellem. Ez a kabát nagy leckét adott nekem, de ennek a kedves Budapestnek is. (*Énekel*)

Volt egyszer Pesten egy kabát,
A zsebe tele volt bankóval.
Amerre járt, csak ünnepelték,
És elhalmozták minden jóval.
Nem nézték, van-e benne test,
Nem nézték, van-e benne ember,
Szaladt utána Budapest,
Szemébe nézni senki nem mert.
De szégyellem, de szégyellem,
Álmomba' mi történt velem!
Csúnyán lefőztél engem, látom,
Régi barátom,
Üres kabátom.

A hordár néki szalutált,
Az asszony is csak őt szerette,
Ő volt a legelső gavallér,
Mindenki elmaradt mögötte.
Nem nézték, van-e benne csont,
Nem nézték, van-e benne lélek,
Szaladt utána sok bolond.
Nem felejttem el, amíg élek.
De szégyellem, de szégyellem,
Álmomba' mi történt velem.
Csúnyán lefőzted Pestet, látom,
Régi barátom,
Üres kabátom.

Ének után

PINCÉR Hát bizony nem tudom, mit álmodhatott a nagyságos úr, de hogy álmában nagyon megszelídült, azt látom.

GAZDAG EMBER Bizony megszelídültem, öcsém. És megtanultam, amit eddig nem nagyon akartam elhinni. Hogy ruha teszi az embert, ezt tudtam eddig is. De hogy ruhából pénzzel embert lehet csinálni, azt csak most álmodtam meg. Isten áldja meg, kedves Ilonka kisasszony. Megyek vissza a pusztámra, engem nem lát többé.

KISASSZONY Hogyan?

PINCÉR Jaj, nagyságos úr! (*Kezet csókol neki, és rohan, hozza a kabátot, azt is megcsókolja, rásegíti, simogatja*)

GAZDAG EMBER Nem akarom megbántani, hisz olyan kedves, szelíd leányzó. De belátom, hogy nincs jogom a szíve fölött rendelkezni, csak azért, mert gazdag vagyok. Ezt megtanultam, mikor egy percre elszundikáltam a padon, a Margitszigeten...

KISASSZONY Ez is álmában történt!

GAZDAG EMBER Igen. Isten megáldja magukat. Bocsásson meg, kisasszonykám, hogyan talán konfidens voltam, de szánom-bánom bűnömet.

KISASSZONY Nincs semmi megbocsátanivalóm, kedves Ölvedi úr. Na, meggondolta. Talán jobb így. Köszönöm a hozzám való jóságát.

GAZDAG EMBER (a pincérhez) Köszönöm a hozzám való komizságát.

PINCÉR Ó, nagyon szívesen, máskor is.

GAZDAG EMBER Isten áldja! (*Elmegy*)

PINCÉR Még most sem tudom, mi ütött belé, csak azt tudom, hogy boldog vagyok...

Ének

PINCÉR Boldog vagyok, kedves kisasszony,
Kedves kék szemű mókusom,

KISASSZONY A jó partiból nem lett semmi,
Megmaradok a trónuson.

PINCÉR Így is van ez rendjén, kisasszony,
Maradt azért itt egy legény...

KISASSZONY Jól van, pincér úr, így van jól ez,
Szegényt szeressen a szegény.

EGYÜTT E kis bolondságnak morálja:
Keresd a szívet, mely vígan dobog,
Úr lehet néha egy üres kabát,
Ha fogason lóg, vagy ha széken ül is,
Embernek lenni még kabát nélkül is
E nagyvilágon a legszebb dolog.
E nagyvilágon a legszebb dolog.

Szakács Eszter

NAPFÉNY, HUZAT

Kitárt ablakok a lakásban.
Tomboló napfény. Vad keresztuzat.
A párkányon túl egy kinyúló
akácfaág, és ahová mutat.

Biztonságot nem az ad már, amit
otthagytok minden virradatban.
Mi velem marad: a több, mint lehet,
a kevesebb, mint tudhatatlan.